

Szakmai önéletrajz

Dr. Varga Attila
egyetemi docens, volt alkotmánybíró

Középiskola: 1981-ben, a Szatmárnémeti Kölcsey Ferenc Főgimnáziumban érettségiztem.

Egyetem: 1986-ban végeztem a kolozsvári Babes-Bolyai Tudományegyetem, Jogi Karán.

1986-1990 között jogtanácsosként dolgoztam Szatmár és Maros megyékben.

2016-ban nevezték ki, a román parlament Képviselőháza, 9 éves (teljes) mandátumra, ami 2025 július 13-án járt le

Tudományos fokozat: 2006-ban (Phd.) doktoráltam (*summa cum laude*), a bukaresti Tudományegyetem Jogi Karának alkotmányjogi tanszékén. A román nyelvű doktori disszertációm címe:

„A törvényhozási eljárás alkotmányossága”, megjelent 2007-ben a bukaresti Ed. Hamangiu kiadónál.

Politikai tevékenység:

22 évig (1990-2012) az RMDZ, Szatmár megyei parlamenti képviselője voltam. Frakcióvezető (1997-1999), majd frakcióvezető-helyettes (2000-2008)

Parlamenti szakbizottságokban (közigazgatási majd az emberi jogok, nemzeti kisebbségek és vallásügyi szakbizottságban) tevékenykedtem, ez utóbbiban egy cikluson keresztül alelnökként (2004-2008).

A 2001-ben létrehozott alkotmánymódosító (szövegező) bizottság titkára voltam, amely elkészítette alkotmánymódosító törvénytervezetet, és amit 2003-ban el is fogadtak.

Részt vettem „A nemzeti kisebbségekről és autonóm közösségekről” szóló törvénytervezet kidolgozásában és az ezt elemző különbizottság titkára voltam. (1995-1996)

Alelnöke voltam az Interparlamentáris Unió (IPU) román-magyar parlamenti tagozatának (2004-2008) majd elnöke (2008-2012).

Egyetemi oktatói tevékenység:

1998-2000 egyetemi oktató (óraadó tanár) Partiumi Keresztyén Egyetem, Nagyvárad.

2000-2016 egyetemi oktató, 2004-től egyetemi adjunktusként a kolozsvári Babes-Bolyai Tudományegyetem, Politikatudományi és Közigazgatási Karának szatmári kihelyezett szakán.

2011-től és jelenleg is főállású egyetemi docens a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Kolozsvári Karának Jogtudományi Tanszékén. Alkotmányjogot, általános jogelméletet, és összehasonlító alkotmányjogot adok elő.

2015-től és jelenleg is a kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben tanítok, egyházjogot.

Tudományos tevékenység:

Kutatási területeim, a nemzeti kisebbségek jogai, alapvető emberi jogok, a parlamenti jog, ezen belül is az alkotmányos közhatóságok közötti viszonyrendszer, az állam és egyház viszonya, az alkotmány morális, keresztyén alapú értéktartalma, az alkotmányos eszmék migrációja, az alkotmányos identitás, valamint a jog és irodalom kapcsolata.

Romániában, román és magyar nyelvű, illetve szervezésű, valamint Magyarországon, a fentebb jelzett témákban szervezett konferenciákon, kerekasztal-beszélgetéseken vettem részt előadóként is.

Rendszeres előadója vagyok az Erdélyi Jogászgyűléseknek.

A Sapientia EMTE, jogi tanszéke által szervezett TDK-ra jelentkező egyes hallgatók dolgozatát koordináltam.

A Mikó Szakkollégium rendezvényein is többször tartottam előadást.

Több kutatási projektben vettem részt az elmúlt tíz évben.

2011-2014 között a Sapientia Alapítvány, Kutatási Programok Intézete által támogatott *„A román jogrend modernizációja, mint az európai integráció hatása”* témakörben.

2015-2016 között, ugyancsak a Sapientia Alapítvány, Kutatási Programok Intézete által támogatott kutatásban, melynek témája: *„Az alkotmányos globalizáció és az alkotmányos identitás közötti összefüggések Románia Alkotmánya módosításának folyamatában”*, mint projektigazgató.

2017-2019 között egy nemzetközi kutatásban, melynek témája *„A nemzeti Alkotmánybíróságok szerepe és aktivizmusa az alkotmányos identitás és a kisebbségi jogok alkotmányos értékeinek védelmében. Szerbia, Horvátország, Szlovákia, Magyarország és Románia.”* A projekt vezetője, Korhecz Tamás, alkotmánybíró, Szerbia Alkotmánybírósága.

Egyházi Tevékenység:

1992-1998 között a Királyhágómelléki Egyházkerület választott jogtanácsosa.

2009-től és jelenleg is a szatmárnémeti, Németi egyházközség presbitere.

2010-2016 között a Királyhágómelléki Egyházkerület főgondnoka.

A Magyar Református Egyház Generális Konventjének keretében működő Egyházalkotmányi Bizottság tagja vagyok.

Két alkalommal tartottam előadást a Magyarországi Református Kollégium, Doktorok Kollégiumának, egyházjogi szekciójában, 2018-ban és 2022-ben.

Kitüntetések:

2002 november 30. Román Érdemrend Tiszti Fokozata

2016 március 15. A Magyar Érdemrend Középkeresztje

Publikációs jegyzék

I. Kötetek és egyetemi jegyzetek:

2007

A törvényhozási eljárás alkotmányossága (román nyelvű.) Ed. Hamangiu, Bukarest, ISBN 978-973-1720-35-7, 351 o.

2003

Nulla Pax Sine Justitia, kisebbségjogi írások, Kalota Kiadó Kolozsvár

2019

Román Alkotmányjog, Forum Iuris Könyvkiadó, Budapest-Kolozsvár, 2019, ISBN 978-606-94697-3-6, 514 o.

2013

Román alkotmányjog (Drept constituțional român), Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, Cluj-Napoca, ISBN 978-606-8377-22-3, p. 351;

2011

Általános jogelmélet (Teoria generală a dreptului), Stientia Kiadó, Kolozsvár, ISBN 978-973-1970-48-6

2008

Román polgári jog, általános rész Státus Kiadó, Csíkszereda, ISBN 978-973-1764-41-2

Román alkotmányjog, (társzerző Veress Emőd) Státus Kiadó Csíkszereda, ISBN 978/973/1764/08/5. P. 340 o.

II. Kötetekben megjelent tanulmányok

2025

Jogelmélet és a „jog és irodalom” kutatások alkalmazása az egyházjogi oktatásban, In. 60 Studia in honorem Szilvia Köbel, (szerk.) Tóth J. Zoltán, Károli Gáspár Református Egyetem, Budapest, 2025.

2023

Marian Enache, Ștefan Deaconu, Varga Attila, *Parlamentul României în jurisprudența Curții Constituționale*, vol I-II, Ed. C.H. Beck București, 2023

2022

Christian Values and the Protection of the Family in the Romanian Constitution and the Case Law Romanian Constitutional Court, In. Central European Journal of Comparative Law, Ferenc Mádl Institute of Comparative Law, Vol. III. 2022/1.

Un eseu despre dialog constituțional, In. In Honorem Brândușa Ștefănescu, Interpretarea și aplicarea dreptului, Editura Hamangiu, București (apărut în 2023)

2021

Varga A. – Benke K. A román alkotmány értéktartalmának jogi perspektívái (*Perspectivetele juridice asupra conținutului valorilor înscrise în Constituția României*), In. Az alkotmányos örökség és demokratikus értékek. Románia Alkotmányának és Moldovai Köztársaság Függetlenségi Nyilatkozatának elfogadása után 30 évvel, Ed. Hamangiu, 2021

2020

A parlament és az alkotmánybíróság viszonyának néhány aspektusa Romániában, In. Törvényhozás és alkotmánybíráskodás a Kárpát-medencében, Parlamenti kötetek, sorozatszerkesztők: Erdős Csaba, Szabó Zsolt, Gondolat Kiadó, Budapest, 2020

Varga Attila – Szabó Zsolt, *Románia parlamentje, szervezet, működés, hatáskörök*

In. Törvényhozás és alkotmánybíráskodás a Kárpát-medencében, Parlamenti kötetek, sorozatszerkesztők: Erdős Csaba, Szabó Zsolt, Gondolat Kiadó, Budapest, 2020

2019

A nemzeti alkotmányos identitás – konfliktusok vagy megoldások forrása? Néhány elméleti és esetjogi aspektus (Identitatea constituțională națională – sursă de conflicte sau de soluții? Unele aspecte doctrinare și jurisprudențiale), In. In Honorem prof. dr. Ioan Muraru, Az alkotmányról a III évezredben (Despre Constituție în mileniul III. Editura Hamangiu, București, 2019 ISBN 978-606-27-1397-3, p. 441-467

Az alkotmányjog és a polgárjog viszonyának néhány kérdése, In. Ad salutem civium inventas esse leges, Tisztelgő kötet Vékás Lajos 80. születésnapjára, Forum Iuris Könyvkiadó Kolozsvár, 2019, ISBN 978-606-9061-15-2. p.139-156

2018

A különvélemény és a párhuzamos vélemény jogi természete, szerepe és hatása az alkotmányi esetgyakorlatban (Opinia separată și opinia concurentă – natura juridică, efectele și rolul pentru jurisprudența constituțională), In. Veress Emőd (coord.) Sapiientia Iuris, Editura C.H. Beck, București, 2018, p.191-204, ISBN 978-606-18-0817-5

2017

Egy aktuális kutatási téma:: a globalizálódó alkotmányosság és az alkotmányos identitás közötti összefüggések (O temă actuală de cercetare: conexiunile dintre globalizarea constituționalismului și identitatea constituțională), In. In Honorem prof dr. Ioan Vida, Reforma statului în cadrul democrației constituționale, Ionița Cochintu, Marian Enache (coord.) Editura Hamangiu, București, 2017, ISBN 978-606-27-0735-4, p. 108-119

2015

A nemzetközi jog és alkotmányjog kölcsönhatásának folyamata (avagy az alkotmányjog nemzetköziesítése és a nemzetközi jog alkotmányosodása) In. Fábíán Gyula, Jakab Albert Zsolt, (szerk.) Bíró Gáspár emlékkönyv, Kisebbségi identitás és önrendelkezés a globalizmusban. Nemzeti Kisebbségkutató Intézet – MTA TK Kisebbségkutató Intézet, Kolozsvár, Cluj-Napoca, 2015, ISBN 978-606-8377-36-0, ISBN 978-963-9218-89-5 239-254 o.

2013

Az alkotmányossági kifogás és hatásai a törvényhozásra (Eficiența excepției de neconstituționalitate și efectele sale asupra legiferării), In. Elena Simina Tănăsescu (coord.) Az alkotmányossági kifogás Romániában és Franciaországban (*Excepția de neconstituționalitate în România și Franța*), Universul Juridic, București, 2013, ISBN 978-606-673-040-2, 206-213 o.

2012

A jog alkotmányosodása a polgári jog és az alkotmányjog kölcsönhatása révén (Interferențe între dreptul civil și dreptul constituțional prin constituționalizarea dreptului), In. Assentio mentium, Studii juridice alese în onoarea prof. univ. dr. Ernest Lupan, Editura C.H. Beck, București, 2012, ISBN 978-973-115-997-3, p. 349-372

III. Nemzetközi adatbázisban szereplő tudományos szakfolyóiratokban megjelent tanulmányok

2025

A közjogi érvénytelenség a román Alkotmánybíróság esetgyakorlatában, In. Alkotmánybírósági Szemle, 2025/1 sz.

2024

Alkotmányi alapértékek és alkotmányos identitás értelmezése a román Alkotmánybíróság gyakorlatban In. Európai Jog, 2024/6 sz.

A vélemény szabadságról. Román alkotmányi szabályozás és alkotmánybírósági esetgyakorlat In. Glossa Iuridica 2024/1-2 sz.

Valóság, fikció és abszurd a fogalmazás (erdélyi) kaptatóin. Idegenvezetők: Szilágyi Domokos, Páskándi Géza és Sütő András), In. Közjogi Szemle 2024/1. Sz.

A romániai nemzeti kisebbségek alkotmányos jogai az alkotmánybírósági esetgyakorlat tükrében (Normák, értelmezések, esetek) In. Kisebbségvédelem 2024/10 sz.

2022

Az alkotmányok keresztény értéktartalmáról, In. Glossa Iuridica 2022/ 3-4 sz.

2021

Az emberi méltóság és a személyiségi jogok összefüggései (alkotmányjogi és polgári jogi szabályozások kritikai értelmezése) Erdélyi Jogélet, Kolozsvár 2021/02 sz.

2020

A román alkotmánybíráskodás jellemzői, utólagos normakontroll és az alkotmányjogi panasz, In. Fundamentum 2020/2-3 sz. Budapest, p. 76-87.

“Többségvédelmi” szempontok érvényesülése a nemzeti kisebbségi jogok alkalmazásában. In. Erdélyi Jogélet Kolozsvár, 2020/3. sz., p. 83-99.

Egy elfeledettnek hitt, de újonnan felfedezett téma: alkotmánypreambulumbok (recenzió) In. Jogtudományi Közlöny 2020/ 11 sz.

2019

Az Alkotmánybíróság bizonyos határozatainak normatív ereje. A jogforrások egy új dimenziója (Forța normativă a unor decizii ale CCR / o nouă dimensiune

a izvoarelor de drept), In. Revista Română de Jurisprudență, nr. 4/2018 ISSN 1844-645,

A román Alkotmánybíróság döntése és különvélemények a „házastársfo(r)galom értékelésével és értelmezésével kapcsolatban, avagy „egy családi fotó” elmosódott részletei, In. Alkotmánybírósági Szemle 2019/1 sz. HU ISSN 2061-5582, p. 2-9

A nemzeti kisebbségek jogainak érvényesülése a román alkotmánybírósági esetgyakorlatban, In. Acta Humana, 2019/3 sz. ISSN 0866-6628 p. 87-118

2018

Alkotmánybírósági keresetek megengedhetőségének feltételei, In. Eljárásjogi Szemle, Budapest, 2018/1 sz. p. 54-60

2017

Parlamenti vizsgálóbizottságok hatékonyságának erősítése a román Alkotmánybíróság esetgyakorlata révén, In. Parlamenti Szemle, Budapest 2017/2 sz. Budapest, ISSN 2498-597X 119-127 o.

2016

A román kétkamarás parlament, In. Parlamenti Szemle, 2016/1 sz. Budapest, 113-125 o., ISSN 2498-597X p. 113-125

Jogi felelősség az alkotmányjogban, In. Glossa Juridica, Budapest, 2015/3-4 sz. Megjelent 2016-ban. ISSN 2064-6887 94-109 o.

2015

A Nép Ügyvédjének a szerepe az alkotmányossági normakontrollban (Rolul Avocatului Poporului în controlul de constituționalitate), In. Revista de Drept Public, București, nr. 2/2015 ISSN 1224-4872 p. 68-77

2014

A politikai pártok alkotmányosságának néhány aspektusa (Unele aspecte privind constituționalitatea partidelor politice), In. Revista de Drept Public Supliment, 2014 București, ISSN 1224-4872, p. 121-137

Az Alkotmánybíróság szerepe az Alkotmány felülvizsgálatának eljárásában (Rolul Curții Constituționale în procedura revizuirii Constituției) In. Revista de Drept Public nr. 2/2014, ISSN 1224-4872, p. 70-81

A román Alkotmány módosításának eljárása és sajátosságai In. Közjogi Szemle nr. 3/2014, HU ISSN 1789 69 91, 20-28 o.

Unele aspecte de drept constituțional privind aderarea României la Uniunea Europeană, (lb.maghiară) In. International Relations Quarterly Vol. 5. No. 2, 2014, www.southeast-europe.org ISSN 2062-1973

2013

A Parlament és az Alkotmánybíróság közötti hatalmi viszonyok. Elméleti tűnődések az új alkotmánymódosítási törvénytervezet kapcsán (Raporturile de putere dintre Parlament și Curtea Constituțională. Reflecții teoretice pe marginea unei noi proiecte de revizuire a Constituției României) In. Revista Dreptul (supliment) **2013** ISSN 1018-0435 p. 162-175

2009

A román Alkotmánybíróság, In. Magyar Jog 2009/1 sz. Január.

IV. Más szakmai folyóiratokban megjelent írások

2017

Kálvin János eszméinek és egyházszervezői munkásságának hatása az alkotmányjogra, In. Pro Minoritate, 2017 tavasz, ISSN 1216-9927 27-41 o.

Értékek és értékelések az alkotmányjogban. Moór Gyula jogi értéktanának mai lehetséges hatásai, In. Acta Univ.Sapientie, Legal Studies, 5 2(2016), 295-308 o. (megjelent 2017-ben)

2016

Országos érdekeltségű kérdésekben kiírt konzultatív népszavazás. Néhány elméleti értelmezési és alkotmányos esetjogi aspektus (Referendumul consultativ în problemele de interes național. Unele aspecte teoretice de interpretare și de jurisprudență constituțională) In. Administrarea Publică, ianuarie-martie 2016, Chișinău, Republica Moldova, ISSN 1813-8489 p. 22-36

2015

A román alkotmányos demokrácia 25 éve, In. Pro Minoritate 4/2014 sz. p. 177-209

Referendumul consultativ În problemele de interes național. Unele aspecte teoretice de interpretare și de jurisprudență constituțională In. Revista Transilvană de Științe Administrative nr. 2/2015 Cluj-Napoca, ISSN 2247-8329, p. 215-231

Állam és egyház viszonya, az egyházak jogállása Romániában (Relația dintre stat și biserică, statutul juridic a bisericilor din România) In. Acta Universitatis Sapientiae, 2/2014, Kolozsvár. 2/2014 (2015-ben jelent meg) ISSN 2285-6293, p. 215-233

On the Problems Regarding the Functioning of the State's Fundamental Institutions In. Acta Universitatis Sapientiae, European and Regional Studies vol. 4. 2013, ISSN 2066-639X p. 5-16

A nyelvi jogok alkotmányos szabályozása Romániában In. Revista Pro Minoritate 3/2013 sz.

A kisebbségi jogok rendszere és a kulturális autonómia a nemzeti kisebbségek jogállásáról szóló törvénytervezetében, In. Magyar Kisebbség, nemzetpolitikai szemle Kolozsvár, 2009/1-2 sz.

Vallás, társadalom, állam viszonya a 21 század elején – háttérvázlat egy lehetséges jogi szabályozás margójára, In. Magyar Kisebbség, nemzetpolitikai Szemle, 2005/3-4 sz.

Autonómia – mint politikai beszédtema, mint társadalmi igény, mint közjogi állapot, In. Magyar Kisebbség, nemzetpolitikai szemle, 2004/1-2 sz.

V. Néhány, konferenciákon elhangzott és kötetbe szerkesztett tanulmány

2020

Erdélyi sakkfigurák, avagy a transzilvanizmus hatása az irodalomra és a jogra, In. Fekete Balázs, Molnár András (szerk.) Iustitia emlékezik, Tanulmányok a „jog és irodalom” köréből TKJTI, Budapest 2020

2019

Az alkotmányos identitás tartalmának a meghatározása – normatív és esetjogi (Determinarea conținutului identității constituționale – consacrare normativă și jurisprudențială) In. Nemzeti alkotmányos identitás az európai jog kontextusában. **Nemzetközi (alkotmánybíróságok részvételével) konferencia** (Identitatea constituțională națională în contextul dreptului european, Conferința internațională) 12 aprilie 2019, București, Editura Hamangiu, București, 2019, ISBN 978-606-27-1447-5, p. 22-35

2018

A különvélemény – mint az esetjog felülvizsgálatának lehetséges forrása (Opinia separată – sursa revirimentului jurisprudențial), In. Az

alkotmányosság negyedszázada (Un sfert de secol de constituționalism),
Editura Hamangiu, București, 2018, ISBN 978-606-27-1216-7 p. 257-265